

Maatwerktraject integrale aanpak laaggeletterdheid

Samenhang in sociaal domein

Laaggeletterdheid hangt samen met veel beleidsthema's in het sociaal domein. Het raakt bijvoorbeeld aan financiële zelfredzaamheid, werk en gezondheid. Daarom is het belangrijk dat gemeenten op een integrale manier aan de slag gaan met de aanpak van laaggeletterdheid. Want met integraal beleid kun je de samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen verbeteren.

Zo kun je meer mensen bereiken die laaggeletterd zijn en hen passend aanbod bieden. Zij worden hierdoor ook zelfredzamer. Als gemeente bespaar je hiermee ook tijd en geld. Hoe organiseer je praktisch meer integraal beleid rond laaggeletterdheid? Door mee te doen aan ons Maatwerktraject.

Maatwerktraject

- Het Maatwerktraject is een interventie die gemeenten helpt om vanuit meerdere beleidsterreinen de aanpak van laaggeletterdheid met elkaar te verbinden. Daarbij kijken we naar de specifieke behoefte van elke gemeente.
- Samen met de Universiteit Utrecht (USBO) ontwikkelden we een model. Dit brengt in kaart waar in een gemeente de betrokkenheid, middelen en ondersteuning aanwezig zijn om op een structurele manier aan de slag te gaan met een integrale aanpak van laaggeletterdheid.
- In de ontwikkelfase werkten we samen met 5 gemeenten die hun ervaringen deelden. Al 61 gemeenten startten met ons Maatwerktraject (stand juni 2025).

Wat levert het op?

- **Inzicht** welke beleidsterreinen binnen jouw gemeente de meeste kans bieden voor een effectieve integrale aanpak.
- **Meer draagvlak** binnen de gemeente voor een integrale aanpak van laaggeletterdheid.
- **Concrete acties** om de integrale aanpak binnen een gemeente in 10 maanden te verbeteren.
- **Een netwerk** van gemeenten en adviseurs die samen leren, innoveren en kennisdelen.
- **Meer regie en sturing** op de integrale aanpak van laaggeletterdheid binnen een gemeente.
- **Een verbetering** van de integrale aanpak van laaggeletterdheid binnen het gekozen beleidsdomein.

In het sociaal domein is basisvaardigheden nog niet altijd onderdeel van het gesprek. Het Maatwerktraject hielp ons om laaggeletterdheid integraal aan te pakken.

– *Niek Lambers, beleidsadviseur gemeente Veendam*

[Praktijkvoorbeeld gemeente Veendam: 'Door het Maatwerktraject pakken we laaggeletterdheid samen](#)

Concrete aanbevelingen rijk én gemeenten

Onderzoek dat de Universiteit Utrecht (USBO) samen met ons uitvoerde bevestigt: basisvaardigheden horen niet alleen bij het onderwijs. Ze raken alle beleidsthema's in het sociaal domein in gemeenten. Zoals zelfredzaamheid, schulden, werk en participatie. Een integrale aanpak is nodig om mensen met beperkte basisvaardigheden beter te bereiken en te helpen.

De resultaten uit het onderzoek vertaalden we naar een praktische beleidsbrief voor het rijk én gemeenten. De inzichten en concrete aanbevelingen in deze brief helpen

beleidsmakers om stap voor stap een integrale aanpak van basisvaardigheden te organiseren vanuit het sociaal domein.

[Nieuws 11-06-2024: Samenwerking met sociaal domein nodig voor succesvollere aanpak basisvaardigheden](#)

Beleidsbrief 'Onderzoek integrale aanpak basisvaardigheden' [Downloaden](#)

Resultaten onderzoek 18 gemeenten

Door Universiteit Utrecht (USBO) en Stichting Lezen en Schrijven.

- 5 gemeenten voerden binnen 10 maanden een structurele verandering door. Zij pasten de werkinstructie aan van consultants op bijvoorbeeld werk, zorg of schulden. Zij screenen nu op laaggeletterdheid en verwijzen door.
- 4 gemeenten trainden consultants in andere beleidsdomeinen in het herkennen en bespreken van laaggeletterdheid.
- 9 gemeenten realiseerden meer aandacht en steun voor laaggeletterdheid onder het management en het bestuur. Dit vertalen zij nu naar meer praktische wijzigingen in de uitvoering van het beleid.

[Annette Zwiep](#)

“

Het Maatwerktraject was het duwtje in de rug dat we nodig hadden. Er ontstond bewustwording over hoe belangrijk de aanpak van laaggeletterdheid is. Dat creëerde op verschillende niveaus in de gemeente draagvlak om er integraal aandacht aan te besteden.

– *Annette Zwiep, beleidsadviseur gemeente Borne*

[Praktijkvoorbeeld gemeente Borne: 'Draagvlak creëren, samenwerken en volhouden'](#)

Het is belangrijk dat iedereen binnen de gemeente inziet wat het belang van basisvaardigheden is. Zodat collega's alert zijn op raakvlakken met hun eigen beleidsdomein én we zelf ook begrijpelijk communiceren.

– *Patricia Marcic, beleidsmedewerker cultuur en basisvaardigheden gemeente Kerkrade*

[Praktijkvoorbeeld gemeente Kerkrade: Aandacht loont: Kerkrade pakt laaggeletterdheid integraal aan met het Maatwerktraject](#)

Kennisblad met meer informatie

In het kennisblad vind je meer informatie over het Maatwerktraject. We laten hierin zien waarom een integrale aanpak belangrijk is, wat het traject (op maat) inhoudt en wat het oplevert.

Kennisblad Maatwerktraject integrale aanpak laaggeletterdheid [Downloaden](#)

Samen aan de slag

Heb je interesse om mee te doen met het Maatwerktraject? Meld je dan aan via [onze adviseur in jouw regio](#). Het maakt niet uit hoe ver jouw gemeente al is met de integrale

aanpak van laaggeletterdheid.

Meer weten?

Aleida Berghorst

Senior Adviseur

- [Mail Aleida](#)
- 06 11010366